

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Alliberar la frontera | A l'Alt Empordà, de sempre hi ha hagut dues menes de fronteres. O tres. Una de manual, la de la Jonquera; la de Portbou, més porosa gràcies a la galvana amb uniforme, i una altra encara: el vial que uneix Banyuls i Espolla. Aquesta darrera, si no hi havia la parella que, segons el poeta, tenia la calavera de plom, estava desproveïda, moltes hores, molts dies, de qualsevol garbell; però aquests darrers anys, «a causa» —fem-ho curt— del terrorisme internacional i de la pandèmia ídem, es va tancar amb unes pedres grosses. No cal que evoquem la inutilitat de la mesura per aturar ambdós flagels. I va arribar un moment que els veïns, perduda la paciència amb Madrid i París, van constituir l'associació Esborrem la Frontera, es van concentrar a la ratlla dels estats, van moure els rocs i el pas va quedar obert. L'excusa de proximitat va ser facilitar l'assistència a la Fira de l'Oli que es va celebrar. Les imatges d'una trentena de persones estirant la corda que arrossegava una de les pedres eren dignes d'Astèrix i Obèlix contra els gals del nord i del sud.

>> Un grup de persones estirant la corda que arrossegava una de les pedres que tancaven el vial que uneix Banyuls i Espolla.

(Foto: ARTEMI BELLÉS)

Inhumanitat | Una punyalada en una baralla, un tret en un assalt, una mort per distracció conduint són accions inacceptables, però humanament comprensibles. De vegades, però, incidents aparentment similars superen el llistó de la inhumanitat. A l'AP-7, dos camioners es piquen, aturen els tràilers de costat al bell mig de l'autopista

i, peus a terra, s'agredeixen físicament. Cap dels dos va tenir en compte el que succeiria immediatament després, perquè el menyspreu pels altres només era comparable al volum virtual dels seus testicles. Tot seguit un cotxe xoca contra un dels camions que han envaït els carrils i a continuació aquest vehicle és planxat per un tercer tràiler que, inevitablement, topa amb la insospitada muralla i mata el conductor, que era a dins. Entretant, i com a fet perifèric, un dels energúmens (de, Déu meu, cinquanta-sis anys) clava unes tises a l'abdomen de l'altre. A Empuriabrava, un conductor mata un jove que anava amb patinet. Pot passar. Però resulta que l'atropella deliberadament, ignorant les advertències i, segons els urbans, donant gas en lloc de frenar. Un tipus amb tres gossos obstaculitza l'entrada d'un supermercat figuerenc. Quan la patrulla li demana de canviar-se de lloc perquè no deixa passar, l'individu incita els animals a atacar el guàrdia, i el mosseguen. I acabem. Una vella de noranta-cinc anys resulta malferida en ser violada... amb el puny de l'agressor. La van haver d'operar d'urgència.

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

Les viles del llibre | De viles del llibre, n'hi ha de dues classes: les que estan integrades a la Xarxa de Viles del Llibre de Catalunya, com ara l'Escala, que un cop l'any organitzen festivals entorn de la literatura, i les que, de manera permanent, ofereixen l'opció de passejar-se pel nucli antic i trobar-hi llibreries generalistes i especialitzades. Aquest últim cas és el de Calonge, que ha entrat a formar part de la Xarxa Internacional de Viles del Llibre, conjuntament amb altres ciutats petites i pobles que concentren diverses empreses relacionades amb el comerç del llibre, oficis gràfics i artesans del sector. La iniciativa de crear *book towns*, o viles del llibre, va sorgir l'any 1963 a Hay-on-Wye (Gal·les) i, des de llavors, un bon nombre de poblacions, sobretot a Europa i als Estats Units, s'han afegit

a la iniciativa i ofereixen aquesta mena de turisme literari. En alguns municipis on la situació econòmica era delicada i la població anava de baixada, el «turisme de llibres» hi ha propiciat l'augment de visitants i la recuperació local en diferents àmbits. A iniciativa de l'Ajuntament, Calonge, on han obert set llibreries especialitzades, vol ser un d'aquests pobles que atrauen visitants interessats per la cultura i la literatura, com ho és, des de fa més de trenta anys, la vila occitana de Montoliu (per citar-ne un exemple proper), on es poden trobar prop de vint llibreries i artesans del llibre. Més enllà del rendiment econòmic que la iniciativa pugui reportar, és una bona notícia que es vulguin atraure visitants potenciant un àmbit, el literari, que des de fa anys té dificultats. Com deia l'escriptor escocès Thomas Carlyle, els llibres són uns amics que mai deceben, o, com es lamentava Umberto Eco, el món és ple de llibres preciosos que ningú llegeix. Apostar per revifar la literatura, amb la creació de viles del llibre, és un petit però alhora gran gest.

Arjau i l'havanera | El grup d'havaneres Arjau, de Palafrugell, celebra enguany els vint-i-cinc anys de carrera musical, i ho ha fet oficial amb la presentació del seu últim treball d'estudi, *ADN Arjau, 25 anys: Diari de bord*, un viatge per la història de la formació, que inclou col·laboracions amb els músics i cantaires que els han influït més: Càstor Pérez, Ricard Balil, Fonso Carreras, Francesc Xiqui Ramon i Josep Bastons. El treball, nominat en els darrers Premis Enderrock en la categoria de folk, inclou versions úniques de les havaneres «El meu avi» i «Tamaríu», amb l'acompanyament de la Simfònica de Cobla i Corda de Catalunya.

>> El grup Arjau, en la presentació del seu últim disc, a Palafrugell. (Foto: PACO DALMAU)

Arjau és un dels exemples més clars que el gènere de l'havanera i la cançó de taverna continua viu, i no tan sols en les programacions de les festes majors, amb l'habitual interpretació de les peces més corejades, sinó instal·lat en el panorama general de la música catalana, millorat amb composicions noves que conjuguen diferents disciplines. Els treballs com el que ha dut a terme Arjau durant vint-i-cinc anys esperonen la permanència i el foment d'aquest gènere tan nostre.

LA CERDANYA

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

Puigcerdà tindrà un teatre municipal | L'any 2019, l'alcalde de Puigcerdà, Albert Piñeira, va iniciar les negociacions per a la compravenda del teatre privat del Casino Ceretà. La dificultat d'assumir-ne els costos va motivar la Junta del Casino Ceretà a desprendre's d'aquest edifici emblemàtic. A final del 2021 es va signar el contracte de venda del primer teatre municipal de la capital cerdana.

Es tracta d'una de les inversions més elevades d'aquesta legislatura, ja que el cost total ha estat d'1.164.000 euros. S'ha finançat amb fons propis i un crèdit bancari, així com amb l'aportació de cinc-cents mil euros per part de la Diputació de Girona.

>> Façana del Casino Ceretà de Puigcerdà.

Actualment, el teatre està en funcionament, però el consistori en vol millorar l'equipament tècnic, la caixa escènica, el sostre, la coberta i l'accés per a persones amb mobilitat reduïda. Amb aquesta inversió es busca assolir la categoria E3, que l'equipararà amb teatres com els de Girona, Olot o Figueres, i podrà acollir companyies que facin gires nacionals.

Aquests són els primers passos d'un teatre municipal que vol esdevenir un referent cultural a l'Alt Pirineu.

Museu de Llívia 2030 | El Museu de Llívia ha presentat el seu pla estratègic, un programa de millores que el projecta a vuit anys vista. Els eixos d'aquest treball aborden els nous reptes d'un museu que no només vol ser un espai turístic, sinó que es vol obrir als veïns com a espai social per dur-hi a terme activitats culturals, educatives i socials.

Aquest projecte requereix una ampliació que depassa els murs del museu actual, i que serà possible perquè l'ajuntament es desplaçarà a un altre edifici. El museu guanyarà espai per desenvolupar més activitats i acollir adequadament els visitants, que l'any 2021 van arribar a catorze mil.

El pla estratègic també preveu una especialització del museu en tres àmbits diferents: d'una banda, els continguts que sorgeixen de la recerca al fòrum romà; de l'altra, l'evolució de la salut a la comarca, i, per acabar, la singularitat del municipi, que és un enclavament dins de França. El Museu de Llívia ja mira cap al 2030, any que l'equipament celebrarà mig segle de vida.

LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

Un projecte sobre la Guerra Civil a la Garrotxa | Un equip de vint-i-cinc persones coordinades pels historiadors del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca (PEHOC) Jesús Gutiérrez i Albert Planes treballen en un projecte engrescador que consisteix a fer un estudi de tot el que va representar la Guerra Civil als diversos pobles de la comarca. En el termini d'un any o dos, tenen previst tenir acabats tres dels sis volums que es publicaran:

l'Alt Fluvià (la Vall d'en Bas, les Preses i Riudaura); l'Alta Garrotxa (amb tots els municipis històrics) i la vall del Ser-Finestres (Santa Pau, Mieres i Sant Aniol). I en dos o tres anys més, la resta, llevat d'Olot, que pensen deixar en darrer lloc per la complexitat, i així, mentrestant, podran anar incorporant membres a l'equip olotí per agilitar i acabar la recerca. Els autors animen les persones que hi estiguin interessades a incorporar-se a l'equip o a col·laborar-hi, adreçant-se directament al PEHOC, ja que el projecte és la columna vertebral de la secció d'història contemporània.

Foment de la lectura entre el jovent | L'Àrea de Cultura i Educació de l'Ajuntament d'Olot vol promoure la lectura a la franja d'edat de primer i segon d'ESO. Fins a final d'aquest curs, un grup de nois i noies assistirà cada setmana a unes sessions que tenen com a objectiu consolidar l'hàbit de la lectura, i que es duran a terme als seus centres i en altres espais de la ciutat, com ara la Biblioteca d'Olot, el Museu de la Garrotxa, una llibreria o alguns espais públics. A través d'aquesta iniciativa, amb el nom de «Bosc de lectures», es presentaran una gran varietat de textos als joves, els en personalitzaran les lectures i els explicaran el procés de creació d'una obra.

Aprendre a tocar el sac de gemecs | Un dels instruments més antics de Catalunya és el sac de gemecs, que actualment solem trobar en formacions musicals i en esdeveniments de cultura tradicional, gràcies sobretot a mestres de música que han sabut ensenyar a fer-lo sonar. És un instrument que no sol figurar entre les opcions de les escoles de música, però sí a l'Escola Municipal d'Olot, un dels centres pioners del país en la seva docència i l'únic de la regió de Girona. Els nens l'aprenen a tocar a partir dels sis anys gràcies al fet que darrerament els lutiers n'han fet d'adaptats per a mans petites. Xavier Pallàs, el professor d'aquest instrument, és, a més, l'autor d'un llibre que ajuda molt a l'hora d'aprendre a tocar-lo. Pallàs creu que la creació de l'especialitat de cornamusa en el Grau Superior de Música ha estat una fita molt important en aquest procés, ja que l'equipara a qualsevol altre instrument, no només de música tradicional,